

Programma 'Vindhethverleden' in de praktijk

Dieet & Gezondheid

Over archeologisch onderzoek naar voedselbereiding, voedselconsumptie en gezondheid

Methoden en Technieken in de spotlight: Macrobotanie, Tandsteen, Osteoarcheologie/paleopathologie in samenhang met socio-economisch, historisch onderzoek, kunsthistorisch onderzoek en epidemiologie

Wanneer en hoe laat: donderdag 31 oktober 2024 09.30 tot 12.45 uur

Inloop met koffie en thee vanaf 09.00 uur

Waar: Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed, Smallepad 5 te Amersfoort

Voor wie: (Senior) KNA Actoren, BA/MA, studenten, PvE-opstellers, beleidsarcheologen en onderzoekers

Telt mee als nascholingsactiviteit Actorregister. Deelname is gratis

Waar gaat deze kennisdialoog over?

Deze vijfde dialoog gaat over voedselbereiding, voedselconsumptie en gezondheid in het verleden en hoe we dit aan de hand van archeologisch onderzoek onderzocht kunnen worden. Drie specialisten delen nieuwe inzichten op basis van de combinatie van traditioneel en (natuur) wetenschappelijk onderzoek binnen de archeologie en in de aansluitende dialogen is er alle ruimte voor vragen over hoe je dit kunt toepassen.

Een tekort, een overschot, of een disbalans in voedingstoffen kunnen een blijvende impact hebben op de gezondheid van de mens. Archeologisch onderzoek kan een belangrijke bijdrage leveren aan kennisontwikkeling over voeding en gezondheid in het verleden en soms over de relatie tussen beide. Denk aan het herkennen van voorkeur in ingrediënten en het gebruik van bepaalde plantendelen. Daarnaast kan een slechte of eenzijdige voeding zorgen voor bepaalde deficiëntieziektes en het zorgt ook voor een slechtere weerstand waardoor andere ziektes meer impact hebben. Door middel van onderzoek naar menselijke skeletten en hun aandoeningen kunnen we hier een beter beeld van krijgen.

Tandsteen (verkalkte tandplak) kan millennia lang op archeologische skeletten achterblijven. Een toenemend aantal onderzoeken toont aan dat het potentieel heeft om vernieuwende inzichten te geven over de levenswijze/voeding, gezondheid en de leefomgeving van onze voorouders.

Ook de inzet van (kunst)historisch onderzoek kan een bijdrage leveren aan het invullen van hiaten. Hoe passen de drie specialisten dit aanpalende (natuur)wetenschappelijk onderzoek toe?

Kortom, een niet te missen dialoog om je kennis up-to-date te brengen, jezelf na te scholen en tools en inspiratie mee te nemen voor toepassing in de archeologische praktijk.

Programma & sprekers 09.30 – 12.45 uur

Vanaf 09.00 uur staan koffie & thee voor je klaar

Korte introducties op E-RIHS Nederland en vindhetverleden.nu

- E-RIHS in Nederland en het belang van de dialoog
Door: Liesbeth Theunissen (RCE)
- [Vindhetverleden.nu](http://vindhetverleden.nu) is online, wat kan je ermee!
Door: Esther Wieringa (SIKB)

Presentaties specialisten en workshops

Algemene introductie over voeding & gezondheid met nieuwe en bestaande onderzoeksmethoden en de mogelijkheden daarvan voor toepassing in archeologisch onderzoek. Wat is de onderlinge samenhang tussen de methoden en hoe verhouden ze zich tot de traditionele archeologische methoden? Welke methode is de beste toepassing bij welke vragen en hoe pas je dit toe in de archeologische praktijk?

Door: Rachel Schats (Universiteit Leiden)

- Merit Hondelink (RAAP Archeologisch Adviesburo) *'Traditioneel archeobotanisch onderzoek (aan generatieve plantendelen, namelijk vruchten, zaden en pollen) leert ons welke eetbare plantensoorten door onze voorouders genuttigd werden en hoe de voorkeur voor ingrediënten door de tijd heen veranderde. De combinatie van macro- en micro-onderzoek biedt de mogelijkheid om gedetailleerde reconstructies te maken van het totale spectrum waarop mensen planten gebruiken.'*
- Sarah Delaney (BAAC) *'Tandsteenonderzoek aan skeletresten biedt unieke inzichten, doordat het informatie kan opleveren over de voedingspatronen en de gezondheidstoestand van individuen over een langere periode. Door microdeeltjes die in de tandplak zijn opgeslagen te analyseren, kunnen onderzoekers meer leren over het dieet en de omgeving van onze voorouders.'*

Gevolgd door workshopronde 1: Dialoog met de deelnemers

Pauze

- Rachel Schats (Universiteit Leiden) *'Botonderzoek levert veel gedetailleerde gegevens op over de gezondheid van een persoon of van een groep. Die gegevens worden gebruikt om het verleden te reconstrueren, maar ook om ziektes van nu te bestrijden'*

Gevolgd door workshopronde 2: Dialoog met de deelnemers

Snack & gelegenheid om na te praten.

Eerdere Kennisdialogen gemist? Bekijk hieronder de verslagen, presentaties en filmpjes
www.vindhetverleden.nu/kennisdialogen